

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

AANBEVELING BIJ DE BELEIDSBRIEF

"HET WETENSCHAPSBELEID IN VLAANDEREN - BELEIDSBRIEF VOOR 1995"

neergelegd door de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering
in de commissie Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid van de Vlaamse Raad,
Brussel, oktober 1994

AANBEVELING BIJ DE BELEIDSBRIEF "HET WETENSCHAPSBELEID IN VLAANDEREN - BELEIDSBRIEF VOOR 1995"

neergelegd door de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering in de commissie Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid van de Vlaamse Raad, Brussel, oktober 1994

Algemeen

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) heeft vastgesteld dat belangrijke inspanningen worden geleverd ten voordele van het wetenschappelijk onderzoek. Dit komt tot uiting in een globale stijging van de middelen.

De VRWB stelt vast dat de Beleidsbrief 1995 een gedetailleerde toelichting geeft bij het technologiebeleid, het onderzoek met economische relevantie, het technologiediffusiebeleid en de problematiek naar de KMO's toe.

Wetenschapsbeleid is een bijzonder brede materie. De noodzaak aan rationele, wetenschappelijke onderbouw en advisering van nagenoeg elke maatschappelijke activiteit, weze deze economisch, sociaal, onderwijskundig of cultureel, is een gegeven. De samenstelling en de achtergronden van de leden van de VRWB weerspiegelen dit en dit is tegelijk een garantie voor de reikwijdte van zijn aanbevelingen en zekere van zijn kritieken. Vanuit een logisch streven naar een evenwichtige aandacht voor de verschillende domeinen van het wetenschapsbeleid en voor de verschillende onderzoekstypes wenst de Raad een belangrijke bezorgdheid uit te drukken. De VRWB meent dat het beoogde beleid, de hoofdzaak van de argumentatie, de haast volledige inhoudelijke onderbouw van de nota al te zeer beperkt is tot een identificatie van het wetenschapsbeleid met een economiebeleid.

Alhoewel deze aanbeveling zeer bewust in hoofdorde de kwalitatieve invulling en argumentatie behandelt en de effectieve begrotingsaspecten in het begrotingsadvies aan bod komen, wenst de VRWB hier toch de aanbeveling te maken dat tegenover een horizontale begroting een horizontaal beleid en beleidsbrief zouden staan.

Het is bijzonder nuttig dat de begrotingsomvang bij elk van de afzonderlijke luiken wordt aangegeven alsook dat een synthetisch hoofdstuk betreffende de horizontale begroting werd toegevoegd. Het verdient aanbeveling dit effectief zo te behouden in latere beleidsbrieven.

Tegelijk dient opgemerkt dat men naar de APWB toe toch nog inspanning verwacht om aan de gegevens een hogere transparantie mee te geven. Zelfs voor de vanzelfsprekend geïnteresseerde en geëngageerde leden van de VRWB blijft in het bijzonder het ganse luik technologiebeleid, zonder de expliciete vermelding of het gaat over vastleggingsmachtigingen, overdrachten of over effectieve uitgaven vaak een niet ontwarbaar, moeilijk te beoordelen kluwen.

Ook zou een zekere correlatie tussen de omvang van de middelen en de tekstuitleg moeten

nagestreefd worden.

In de analyse van de begroting wetenschapsbeleid zal de vraag moeten gesteld worden naar de concrete beleidsmarge voor de komende jaren, dit in het licht van de zeer aanzienlijke vastleggingen in het toegepaste luik vanaf 1995.

De VRWB dringt ook aan op een duidelijke samenhang tussen opeenvolgende beleidsbrieven. Nergens wordt verwezen naar de brief van 1994. Zeer vaak nog krijgt men alzo de indruk van ad hoc invullingen. Koppeling aan wat in een regeringsverklaring werd vooropgesteld, aangeven van continuïteit en coherentie, aangeven van eventuele correcties of koerswijzigingen dragen bij tot een beter inzicht in het beleid.

Een aantal bemerkingen bij de afzonderlijke luiken in de tekst

I. FUNDAMENTEEL ONDERZOEK

De VRWB stoort zich aan de afwezigheid van enige inhoudelijke analyse in dit domein. Ze kan geen enkele uitspraak doen bij gebrek aan formulering van doelstellingen of uitdrukking van positieve verwachtingen.

Men wijst op de totale afwezigheid van enige formulering naar het integrale domein van de humane wetenschappen, een conclusie die zich hier trouwens niet alleen tot het fundamentele luik beperkt. Nochtans zijn er vanuit deze sector een aantal duidelijke verwachtingen. De VRWB heeft de intentie om steunend op elementen aangereikt in de studieopdracht "Wetenschap als Cultuur", een aantal concrete aanbevelingen tot initiatieven te formuleren.

Men gaat niet akkoord met de opname in het luik fundamenteel onderzoek van:

- 1.3. Beleidsondersteunend onderzoek en studies
- 1.4. Allerlei uitgaven i.v.m. wetenschappelijk onderzoek
- 1.5. Financiering van instellingen met wetenschappelijke activiteiten. "Dit hoofdstuk groepeerde alle kredieten en toelagen aan openbare instellingen die wetenschappelijke activiteiten verrichten of een (gedeeltelijke) wetenschappelijke opdracht hebben".

Ook de integrale opname van 1.1.2. "Specialisatiebeurzen IWT" wordt betwist, daar met de IWT-beurzen toch een industriële finaliteit beoogd wordt.

Dit alles holt het effectief fundamenteel luik uit, vertekent de begrotingsenveloppe voor dit domein, doet vragen rijzen over de conceptie van het Beleid over betekenis en relevantie van fundamenteel onderzoek.

Het relatief geringe belang dat in de beleidsbrief wordt gehecht aan het niet-georiënteerd basisonderzoek vindt ook zijn weerslag in de relatief veel geringere stijgingpercentages van de betrokken begrotingsposten in vergelijking met deze voor het toegepaste en industriële luik, wat het aandeel van de zwakste sector uit het wetenschapsbeleid relatief t.o.v. het geheel doet inboeten, ondanks de aangroei van de absolute cijfers.

2. TECHNOLOGIE

Zoals inleidend gesteld is dit domein ten gronde onderbouwd en heeft de Beleidsnota oog voor talrijke facetten.

Alhoewel niet expliciet vermeld stelt men duidelijk coherentie vast tussen doelstellingen en effectieve aanwending van budgetten voor directe economische expansiesteun ten voordele van wetenschapsbeleid.

De bijzondere aandacht voor het diffusiebeleid en de pragmatische interesse, ook naar minder hoogtechnologische bedrijven en activiteiten toe, wordt geapprecieerd.

Terecht moet aandacht besteed worden aan de stroomlijning van de activiteiten van de (te) talrijke intermediairen in het proces van technologiediffusie.

De katalytische rol, die de bedrijfsfederaties in dit proces kunnen spelen verdient hierbij aandacht.

De collectieve centra zijn van nature geschikt voor het waarnemen van dergelijke interfacefuncties. Er wordt echter wel aangedrongen op duidelijkheid qua beleid en een actualisatie van de centra.

De VRWB-leden dringen er wel op aan het diffusieluik verder open te trekken: diffusiebeleid kan zich niet louter tot technologietransfert beperken, kan zich niet beperken tot transfert naar het bedrijfsleven, in casu de KMO in de nota, doch betreft de samenleving in haar geheel.

In de context van het thema tewerkstelling en onderzoek wordt de aandacht voor drempelverlaging voor aanwerving van universitair geschoold personeel in KMO's sterk geapprecieerd.

Wat de concrete gevolgen en implicaties van de Technologienota 2002 betreft vraagt de VRWB dat men het principe van het minimaal aantal loketten consequent zou toepassen. De Raadsleden hebben duidelijk vertrouwen in de werking van het NFWO en het IWT en ervaren elke verdere uitholling van hun bevoegdheid en autoriteit, door het nemen van belangrijke initiatieven die deze kanalen omzeilen, als nefast.

3. ONDERZOEKSINFRASTRUCTUREN

A. VITO

De VRWB heeft vragen betreffende de haalbaarheid van de 35% externe inkomstennorm reeds voor 1998. Men wenst dat voor grondig langere-termijnonderzoek nog ruimte zou blijven en dat de taken van het VITO ten dienste van beleidsinstanties niet in het gedrang komen door een al te geprononceerde marktgerichtheid.

B. IMEC

Wat betreft IMEC verwacht de VRWB een vraag om advies voor de aangekondigde nieuwe beheersovereenkomst. De Raad stelt het op prijs nu reeds het verwerven van 39% middelen vanuit industriële contracten, die geen overheidsmiddelen impliceren, als een bijzondere prestatie te onderstrepen

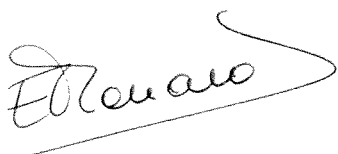
4. INTERNATIONALE SAMENWERKING

Een meer grondige en op wetenschappelijke gronden gestoelde uitwerking van dit luik dringt zich op.

Er ontbreekt een duidelijke visie m.b.t. de Vlaamse wetenschappelijke internationale samenwerking. Er wordt enkel een summiere en waarschijnlijk onvolledige opsomming gegeven van internationale wetenschappelijke samenwerkingsprojecten.

CONCLUSIE

In de langetermijnvisie inzake wetenschapsbeleid moet de doelstelling zijn de overheidsuitgaven voor O & O in Vlaanderen minstens op het niveau te brengen van onze vijf belangrijkste handelspartners zijnde 1 % van het bruto regionaal produkt.

Dr. ir. Elisabeth Monard
Secretaris

Prof. dr. ir. André Oosterlinck
Voorzitter